

Mul on hea meel tervitada teid rahvusvahelise Soome lahe aasta 2014 avamise puhul.

Soome laht on meie selle ranniku rahvaste ühine meri. Meie kõigi huvides on Soome lahe hoidmine ja kaitsmine; see, et Soome lahe vesi oleks puhas ja selle rannad kaunid. 2014. aasta kuulutamine Soome lahe aastaks on oluline samm, et seda meelde tuletada ja selle nimel tegutseda.

Soome lahe eest vastutame eelkõige meie, kes me selle lahe ääres asume ja elame. See on eelkõige Eesti, Soome ja Venemaa ühine vastutus, et meie elukeskkond oleks puhas.

See ei tähenda, et lahe kaldal tuleks inimtegevust vältida. Vastupidi, loodan, et me vastastikune suhtlus üle lahe üha tiheneb; et laht ühendab meid üha enam meie naabritega. Me peame soosima ja toetama inimeste tegevust rannikul ja merel, kus see tänu okupatsioonile on aja jooksul mõnevõrra haihtunud. Aga me peame ka vastutama selle tegevuse eest; oma mere loodust hoides, mitte seda kulutades.

Soome lahe aasta eesmärk on anda hoogu Eesti, Soome ja Venemaa vahelisele kolmepoolsele koostööle just lahe keskkonnaseisundi parandamiseks. Et seda paremini teha, selgitavad kolme riigi teadlased koos välja lahe täpse olukorra; aasta lõppedes teevad nad ettepanekud, kuidas seda aastaks 2021 parandada.

Viimati peeti Soome lahe aastat 18 aastat tagasi, 1996. aastal. Tollal oli luubi all eelkõige keskkonnaohtude teadvustamine. Vahepeal on kõik riigid lahe kaldal teinud investeringuid lahevee olukorra parandamiseks, pöörates eriti tähelepanu olme- ja tööstusreovee puhastamisele ja ka ohtlike jäätmete käitlusele.

Eesti on viimase kümne aasta jooksul investeerinud Soome lahe vee seisundi parandamiseks üle 600 miljoni euro. On rekonstrueeritud ja ajakohastatud reoveepuhasteid, likvideeritud jääkreostust ja suletud jäätmehoidlaid. Palju on tehtud Kirde-Eesti tööstussaaste vähendamiseks; näiteks suleti Sillamäe jäätmehoidla otse Soome lahe kaldal, mis tootis ligi kolmandiku Eesti lämmastikusaastest Soome lahele.

Merekeskkonna kaitsel on juba palju juba ära tehtud. Selle eest aitäh kõigile, kes on sellele kaasa aidanud. Tänapäev on meie merelaht oluliselt paremas seisus kui ta oli aastakümnete eest. Aga ees on hulk tööd, mis nõuab kõikide Soome lahe rannal paiknevate riikide tähelepanu ja meie kõigi ühist tegutsemist.

Vaja on pöörata tähelepanu ka maismaal toimuvale reostusele, mis jõuab jõgedest merre. Kõrge on ka naftareostuse oht. Läbi Soome lahe veetakse praegu ligi 200 miljonit tonni naftat ja naftasaadusi aastas. Soome laht hakkab, arvestades tema väiksemat sügavust, olema Molucca ja Hormuzi väina kõrval üks suurima naftaveo koormusega lahtesid kogu maailmas. Õnnetuse risk ohustab kõiki Läänemere rahvaid, aga eriti kolme Soome lahe äärset riiki, mistõttu just meie peame sellega kaasnevate riskide ennetamiseks eriti palju vaeva nägema.

Soome lahel on oodata laevaliikluse edasist kasvu; sadamate laiendamist ja uute sadamate rajamist; kasvab merepõhja rajatiste, kaablite ja torude hulk; kasvab ka turism merel ja randadel. On oluline selle kõige mõju kaardistada ja mõelda, kuidas elavdada inimtegevust nii, et see meie haavatavat mereloodust ei hävitaks.

Seekordse Soome lahe aasta jooksul lisandub koos tehtavatele teadusuuringutele uue mõõtmena Soome lahe ääres elavate inimeste kaasamine keskkonnaprobleemide teadvustamisse ja lahenduste otsimisse. See on ka põhjus, miks me kolleegidega Soomest ja Venemaalt asusime toetama Soome lahe aastat ja oleme selle patroonideks.

Omalt poolt õnnitlen kõiki Soome lahe aasta korraldajaid kolmes riigis tänuväärse projekti teokssaamise ja käivitamise puhul. Soovin siinviibijaile sisukat ja inspireerivat arutelu. Teadlastele, uurijaile, otsustajaile, ametnikele ja aktivistidele – kõigile, kes aitavad meie merd hoida ja kaitsta –, soovin tegusat ja tulemusrikast aastat. Meie ühise mere tulevik on täna teie kättes, meie kõigi kättes.